

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

18 ΜΑΪΟΥ 2011

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

A1

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α. Το «Χάτι Χουμαγιούν» (1856) οδήγησε στη σταδιακή υποχώρηση του δυσμενούς κλίματος για τους υπόδουλους Έλληνες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.
- β. Τον Απρίλιο του 1916 ο τούρκος βαλής Μεχμέτ Τζεμάλ Αζμή Μπέη παρέδωσε τη διοίκηση της Τραπεζούντας στον Μητροπολίτη Γερμανό Καραβαγγέλη.
- γ. Από τα αντιβενιζελικά κόμματα πιο διαλλακτικά ήταν τα κόμματα του Δημητρίου Ράλλη και του Κυριακούλη Μαυρομιχάλη.
- δ. Το 1^ο εξάμηνο του 1911 ψηφίστηκαν από την Ελληνική Βουλή 53 τροποποιήσεις μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος.
- ε. Η κινητικότητα των προσφύγων, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια μετά την άφιξή τους στην Ελλάδα, υπήρξε μεγάλη.

Μονάδες 10

A2

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Τάγματα εργασίας
- β. Πατριαρχική Επιτροπή (1918)
- γ. Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής (1923)

Μονάδες 15

B1

- α. Ποια εκσυγχρονιστικά αιτήματα των αντιπολιτευτικών ομίλων, που συγκροτήθηκαν περί τα τέλη της δεκαετίας του 1850, εξέφρασε με την πολιτική του δράση ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος; (μονάδες 5)
- β. Ποιοι συμμετείχαν στην επανάσταση κατά του Όθωνα, το 1862; (μονάδες 5)

Μονάδες 10

B2

Πώς εξελίχθηκε το Κρητικό Ζήτημα από την έκρηξη των Βαλκανικών Πολέμων μέχρι τον Φεβρουάριο του 1913;

Μονάδες 15

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Γ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται:

- α. Να προσδιορίσετε τους στόχους της αγροτικής μεταρρύθμισης που ξεκίνησε η κυβέρνηση του Ελ. Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη το 1917. (μονάδες 8)
- β. Να αναφερθείτε στην ολοκλήρωση της συγκεκριμένης μεταρρύθμισης και στα νέα προβλήματα που αναδείχθηκαν στην πορεία της. (μονάδες 17)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

Τα μέτρα απαλλοτριώσεως θεσπίσθηκαν στις 20 Μαΐου 1917, και το φθινόπωρο του ίδιου έτους επεκτάθηκαν με μερικές αλλαγές για να περιλάβουν όλη την Ελλάδα. Η μεταρρύθμιση αποσκοπούσε στην αναγκαστική απαλλοτρίωση των κτημάτων που ξεπερνούσαν τα 1.000 στρέμματα. Οί κολλήγοι και οί αγροτικοί εργάτες, τόσο οί ντόπιοι όσο και οί πρόσφυγες, θα έπαιρναν αγροτικούς κλήρους, είτε από τις απαλλοτριωμένες γαίες των τσιφλικιών, είτε από γαίες του δημοσίου. Κανένα από τα μέτρα αυτά, όμως, δεν εφαρμόσθηκε άμέσως. Επίσης, κανένα από τα μεγάλα τσιφλίκια δεν απαλλοτριώθηκε το 1917, και μόνο ένα το 1918. Και πάλι εξωτερικές επείγουσες ανάγκες, ο πόλεμος και, αργότερα, ή Μικρασιατική εκστρατεία απορρόφησαν όλη την προσοχή και τη δραστηριότητα της κυβέρνησεως· μετά το 1922, με τη μεγάλη εισροή προσφύγων, αναγκάσθηκαν πια οί κυβερνήσεις της χώρας να δώσουν όριστική λύση στο αγροτικό πρόβλημα. [...]

Τα προβλήματα που είχαν σχέση με τη διακίνηση προϊόντων, την παραδοσιακή εκμετάλλευση του μικρού παραγωγού από τους μεσάζοντες, την έλλειψη κεφαλαίων και τους τοκογλυφικούς όρους δανειοδοτήσεως που επικρατούσαν στην ελεύθερη αγορά, έκαναν ακόμη πιο αισθητή την ανάγκη συλλογικής ασφαλείας που πρόσφεραν οί συνεταιρισμοί [...].

[...] Η ίδρυση του Υπουργείου Γεωργίας, τον Ιούνιο του 1917, άμέσως μετά την επάνοδο του Βενιζέλου στην Αθήνα, στάθηκε ή άπαρχή της άμεσης κρατικής παρεμβάσεως στην οργάνωση και καθοδήγηση της γεωργικής παραγωγής, έστω και αν ή παρέμβαση ήταν στην αρχή ύποτυπώδης.

Ιστορία του Έλληνικού Έθνους, τ. ΙΕ': Νεώτερος Έλληνισμός από 1913 ως 1941, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, 2008, σσ. 75-76.

Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να αναφερθείτε στις επιπτώσεις από την άφιξη των Μικρασιατών προσφύγων στον τομέα της ελληνικής βιομηχανίας.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

Αξιοσημείωτες ήταν οι επιπτώσεις από την εγκατάσταση των Ελλήνων της Μικράς Ασίας και της ανατολικής Θράκης και στον επιχειρηματικό τομέα. Η εσωτερική αγορά διευρύνθηκε με την προσθήκη μεγάλου αριθμού καταναλωτών ενώ, ταυτόχρονα, από τον αστικό προσφυγικό πληθυσμό αντλήθηκε φθινό εργατικό δυναμικό αλλά και ειδικευμένοι τεχνίτες. Η χώρα πλουτίστηκε με ανθρώπους δεδομένης επιχειρηματικής ικανότητας και πείρας, που πρωταγωνιστούσαν στις μεγάλες αγορές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Είναι χαρακτηριστικό ότι, όπως αναφέρεται στην έκδοση της ΚΤΕ του 1926, στους 7.000 εμπόρους και βιομηχάνους γραμμένους στο Επιμελητήριο της Αθήνας, οι χίλιοι ήταν πρόσφυγες, ενώ στον Πειραιά η αναλογία ήταν μεγαλύτερη. Από την αρχή η πολιτική της ΕΑΠ ενθάρρυνε την εγκατάσταση βιομηχανιών στους συνοικισμούς, με σκοπό την εκτόνωση της ανεργίας. Επρόκειτο όμως, κατά το μεγαλύτερο μέρος, για μικρές βιοτεχνικές μονάδες, οι οποίες ενισχύθηκαν από το κράτος, την ΕΑΠ ή την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, με κοινωνικά και όχι αναπτυξιακά κριτήρια. Καινούριοι βιομηχανικοί-βιοτεχνικοί κλάδοι αναπτύχθηκαν (ταπητουργία, μεταξουργία, πλαστικά, βυρσοδεψία) και δόθηκε νέα ώθηση στην κλωστοϋφαντουργία και τη βιοτεχνία ειδών διατροφής. Άνθιση γνώρισε και η βιομηχανία οικοδομικών υλικών, ο μόνος κλάδος που υποκατέστησε μαζικά τις εισαγωγές στο Μεσοπόλεμο. Στη δεκαετία 1922-1932 διπλασιάστηκε ο αριθμός των βιομηχανικών μονάδων και αυξήθηκε ο όγκος και η αξία της παραγωγής, χωρίς όμως να επέλθει κάποια δομική αλλαγή. Η βιομηχανία θα αρχίσει να κινείται με ταχύτερους ρυθμούς το 1931, χάρη κυρίως στην πολιτική υποκατάστασης των εξαγωγών που ακολουθεί το ελληνικό κράτος μετά την κατάρρευση του διεθνούς νομισματικού συστήματος.

Γ. Γιαννακόπουλος, «Η Ελλάδα με τους πρόσφυγες. Η δύσκολη προσαρμογή στις νέες συνθήκες», στο: Β. Παναγιωτόπουλος (επιμ.), Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, 1770-2000, 7ος τόμος: Ο Μεσοπόλεμος, 1922-1940: Από την Αβασίλευτη Δημοκρατία στη Δικτατορία της 4ης Αυγούστου, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2003, σσ. 97-98.